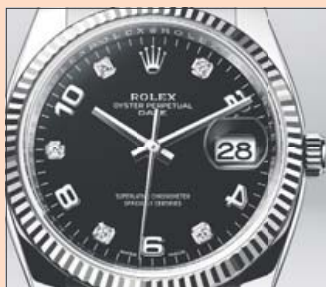

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 14. nóvember 2018

42. tölublað | 12. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

ROLEX
OYSTER PERPETUAL
DATE 34

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR

Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

Andri í skotlínu endurskoðenda

Aðaleigandi Primera-samstæðunnar hafnar því að ranglega hafi verið staðið að gerð ársreikninga félaga innan ferðabjónustusamstæðunnar. Endurskoðendur telja verulegan vafa leika á því hvort Primera Air hafi verið heimilt að innleysa hagnað vegna sölu á flugvélum sem eru enn í smíðum og til stóð að afhenda á næsta ári. » 8-9

NORDICPHOTOS/GETTY

»2 Skuldabréfaeigendur WOW air fá 20 prósentu þóknun

Yfirtaka Icelandair Group á WOW air er háð því skilyrði að kaupréttir að hlutafé í síðarnefnda félaginu verði felldir niður. Í staðinn fá eigendur skuldabréfa WOW air aukagreiðslu.

»4 Launaskrið mun brjótast fram í viðskiptahalla

Verði laun hækkuð umfram framleiðni og brjótist hækkunin hvorki fram í verðbólgu né atvinnuleysi má búast við miklum áhrifum á viðskiptajöfnuð samkvæmt nýrri skýrslu. Yrstu kröfur leiði til halla sem nemur yfir helmingi af landsframleiðslu.

»14 Glasið hálfulle?

„Góðu fréttirnar eru þær að þrátt fyrir versnandi verðbólguhorfur til skemmi tíma virðast verðbólguvæntingar til lengri tíma vera stöðugar og lágar.“ segir Agnar Tómas Möller, framkvæmdastjóri Sjóða hjá GAMMA, í aðsendri grein.

Sjónmælingar eru okkar fag

Tímamantanir í síma:

Optical Studio í Smáralind, 5288500
Optical Studio í Keflavík, 4213811
Optical Studio í Leifsstöð, 4250500

Optical Studio
SMÁRALIND • LEIFSSTÖÐ • KEFLAVÍK

Íslandsbanki hafnaði sáttatilboði Gamla Byrs

Íslandsbanki hafnaði nýverið tillögu Gamla Byrs, sem lauk nauðasamningum í janúar árið 2016, að sáttum í ágreiningsmáli um virði útlánasafns sem bankinn keypti af Byr og ríkissjóði haustið 2011. Gamli Byr taldi jafnframt gagntilboð banksans, sem var það sama og bankinn lagði fram í byrjun ársins, óviðunandi.

Fram kemur í bréfi sem stjórn Gamla Byrs sendi kröfuhöfum 7. nóvember síðastliðinn og Markaðurinn hefur undir höndum að félagið hafi – í kjölfar uppbyggilegra viðræðna við fulltrúa Íslandsbanka – gert bankanum formlegt sáttatilboð til þess að binda enda á deiluna. Bankinn hafi í fyrstu brugðist jákvætt við tilboðinu en síðar hafnað því og lagt fram sama gagntilboð og í janúar síðastliðnum.

Samkvæmt heimildum Markaðarins var tilboð Gamla Byrs lítilllega hærra en gert var ráð fyrir í óformlegum viðræðum deilenda fyrir um ári. Var þá áætlað að ríki myndi fá – á grundvelli sáttatillögu Byrs – um þrjú milljarða króna í sinn hlut. Slík greiðsla hefði þá verið þrjúþætt, í formi tveggja milljarða króna stöðugleikafamlags, lausnargjalds til Íslandsbanka og útgreiðslu til banksans sem kröfuhafi á sláttabúinu, en bankinn á

Birna Einarsdóttir, bankastjóri Íslandsbanka. FRÉTTABLAÐIÐ/EYÞÓR

um átta prósent krafna í Gamla Byr.

Í áður nefndu bréfi til kröfuhafa Gamla Byrs segir að þrátt fyrir að enn beri mikið á milli félagsins og Íslandsbanka hafi deilendur heitið því að halda viðræðum áfram.

Gert er ráð fyrir að frávisunarkrafa Gamla Byrs í skaðabótamáli Íslandsbanka á hendur félaginu verði tekin fyrir í héraðsdómi á morgun. Á sama tíma er búist við því að niðurstaða dómkvaddra matsmanna, sem bankinn fékk til þess að meta meint fjártjón sitt, liggi fyrir en hátt í fimm ár eru síðan matsmennirnir voru skipaðir. – kj

Nýr vefur um viðskipti og stærri Markaður

Fréttablaðið hefur opnað nýjan vef, markadurinn.is, sem er sérniðinn upplýsingaveita um allt sem máli skiptir í viðskiptalífnum. Þar verður meðal annars hægt að fylgjast með nýjustu viðskiptafréttum, innlendum og erlendum, gengi hluta og skuldabréfa, ávöxtun fjárfestingarsjóða og sláttast upplýsingar úr ársreikningum fyrirtækja.

Samhliða þessari auknu þjónustu

MARKAÐURINN.IS

við lesendur mun Markaðurinn, vikulegt viðskiptablað Fréttablaðsins, stækka og verður hér eftir sextán blaðsíður. Ritstjórn Markaðarins mun á komandi vikum kynna til leiks nýja efnisflokk og þannig um leið efla blaðið sem helsta vettvangs frétt í íslensku viðskiptalífi. – hae

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFÉLAG 365 miðlar ehf., Kalkofnsvegi 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5000

Ritstjóri Hörður Eðgisson hordur@frettabladid.is

Ábyrgðarmaður Kristín Þorsteinsdóttir

Netfang auglýsingageldir auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

RAFMÓTORAR

SCANVER 588 80 40
EHF www.scanver.is

GÍRAR - FÆRIBÖND - RAFMÓTORAR - LEGUR

Skúli Mogensen, forstjóri og eini eigandi WOW air, mun að lágmarki fá 1,8 prósent hlut í sameinuðu félagi Icelandair Group og WOW að virði 1,1 milljarður króna miðað við núverandi gengi hlutabréfa í Icelandair. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON

Skuldabréfaeigendur fá 20 prósentu þóknun

Yfirtaka Icelandair Group á WOW air er háð því skilyrði að kaupréttir að hlutafé í síðarnefnda félaginu verði felldir niður. Í staðinn fá eigendur skuldabréfa WOW air aukagreiðslu. Koskið verður á næstu vikum um breytta skilmála bréfanna.

Eigendur skuldabréfa WOW air munu á næstu vikum greiða atkvæði um þá tillögu flugfélagsins að kaupréttir þeirra að hlutafé í félaginu verði felldir niður. Þess í stað býðst WOW air til að greiða bréfin á lokagjaldsdaga haustið 2021 með 20 prósentu þóknun.

Í bréfi WOW air til skuldabréfaeigendanna, dagsettu 9. nóvember, segir að það sé skilyrði þess að yfirtaka Icelandair Group á félaginu nái fram að ganga að kaupréttirnir falli niður. Því til viðbótar eru þau skilyrði meðal annars sett í kaupsamningi Icelandair Group og WOW air að veðtryggingum að hlutafé í síðarnefnda félaginu verði afletti og að skuldabréf félagsins verði ekki skráð á markaði í Stokkhólmi.

Atkvæðagreiðslu eigenda skuldabréfanna um breytta skilmála bréfanna lýkur 6. desember næstkomandi en áskilið er að tveir þriðju eigendanna, miðað við fjárhæð, samþykki tillögur WOW air. Stærð skuldabréfaflokksins nemur 60 milljónum evra, jafnvirði 8,4 milljarða króna.

Þeir sem tóku þátt í skuldabréfaútbóði flugfélagsins, sem lauk um miðjan septembermánuð, fengu sem kunnugt er kauprétt að hlutafé í félaginu sem nemur helmingi af höfuðstól skuldabréfanna. Tillaga WOW air, sem nú liggur fyrir, felst í því að kaupréttirnir verði felldir úr gildi og í staðinn muni félagið greiða eigendum skuldabréfanna höfuðstól bréfanna á gjald-daga, eftir þrjú ár, auk þóknunar sem nemur 20 prósentum af höfuðstólnum. Þá eru vextir á skuldabréfunum um níu prósent á ári.

37%

af skuldabréfaútgáfu WOW air voru seld til íslenskra fjárfesta.

„Fullvissir“ stjórnendur

Í bréfinu til skuldabréfaeigendanna, sem birt var á vef WOW air fyrir helgi, er rakið að skuldabréfaútgáfa flugfélagsins hafi verið byggð á viðskiptaáætlun fyrir árið 2019 sem hafi gert ráð fyrir að EBITDAR – hagnaður fyrir afskriftir, fjármagnsliði, leigu og skatta – yrði þá 142 milljónir dala borið saman við 42 milljónir dala á síðustu tólf mánuðum. Á meðan á útbóinu stóð eru stjórnendur WOW air sagðir í bréfinu hafa verið „fullvissir“ um að lánsféð myndi duga þar til sjóðs-streymi félagsins yrði jákvætt.

Í kjölfar útbóðsins hafi hins vegar aðstæður á flugmarkaði farið versnandi, meðal annars með þeim afleiðingum að lausafjárstaða WOW hafi versnað hratt á síðustu vikum. Ytra rekstrarumhverfi flugfélaga hafi breyst til hins verra, með hærri olíu-vermi, lægri flugfargjöldum og harðri samkeppni, og þá hafi nýlegt gjaldþrot Primera Air ekki bætt úr skák. Er tekið fram í bréfinu að vaxandi íhaldssemi hafi jafnframt gætt á meðal kröfuhafa.

Af þessum ástæðum hafi Skúli Mogensen, forstjóri og eini eigandi WOW air, ákveðið að ganga til viðræðna við Icelandair Group til að tryggja áframhaldandi rekstur félagsins og veita því möguleika á að eigna

skuldbindingar sínar gagnvart skuldabréfaeigendum.

Hluthafar Icelandair munu greiða atkvæði um yfirtökuna á WOW air á hluthafafundi í lok mánaðarins en hún er jafnframt háð samþykki Samkeppniseftirlitsins. Á sama fundi verður koskið um tillögu um að heimila stjórn að auka hlutafé Icelandair um allt að 960 milljónir króna að nafnverði.

Í tilkynningu Icelandair vegna kaupanna kom fram að félagin yrðu áfram rekin undir sömu vörumerkjum. Með yfirtökunni skapaðist tækifæri til soknar á nýja markaði auk þess sem gert væri ráð fyrir að einingakostnaður Icelandair Group lækkaði. Skúli mun að lágmarki eignast 1,8 prósent hlut í sameinuðu félagi, að virði 1,1 milljarður króna miðað við núverandi gengi bréfa í Icelandair Group, en verði ógetur hækkað í 6,6 prósent hlut, að uppyflungum ákveðnum skilyrðum.

Íslendingar með þriðjung

Eins og Markaðurinn hefur greint frá voru íslenskir fjárfestar með 37 prósent af heildareftirspurninni í skuldabréfaútgáfu WOW air í september eða sem nemur um 22 milljónum evra. Tveir sjóðir í stýringu GAMMA Capital Management fjárfestu til dæmis fyrir samanlagt tveir milljónir evra.

Bandarískir fjárfestar keyptu um fjórðunginn af útgáfunni og fjárfestar frá Norðurlöndunum 19 prósent á meðan afgangurinn – um 19 prósent – var seldur til annarra fjárfesta í Evrópu. Engir einkafjárfestar tóku þátt í útbóinu sem norska verðbréfafyrirtækið Pareto Securities hafði yfirumsjón með. kristinningi@frettabladid.is

Þýskur banki í hóp stærstu hluthafa Arion banka

Þýska fjármálafyrirtækið MainFirst Bank fer með eins prósent eignarhlut í Arion banka, samkvæmt nýjum lista yfir stærstu hluthafa banksans, og er fyrirtækið þannig ellefti stærsti hluthafinn í bankanum. Samkvæmt heimildum Markaðarins var MainFirst Bank, sem er umsvifamikill í eigna- og sjóðstýringu, á meðal þeirra fjárfesta sem keyptu hvað stærstan hlut í hlutafjárútbóði Arion banka síðasta sumar. Eins prósent eignarhlutur félagsins er metinn á um 1,6 milljarða króna miðað við núverandi gengi hlutabréfa í Arion banka.

1.600

milljónir króna er virði eins prósent hlutar MainFirst.

Um 200 manns starfa hjá MainFirst Bank en þar af sinna um 60 manns greiningum á evrópskum hlutabréfum, að því er segir í frétt Reuters. Höfuðstöðvar fyrirtækisins eru í Frankfúrt í Þýskalandi en fyrirtækið hefur starfsstöðvar víða í Evrópu, til dæmis í Lúx-

emborg, Zürich, Lundúnum og París.

Sjóðir á vegum bandaríska eignastýringarfyrirtækisins Eaton Vance hafa á síðustu vikum haldið áfram að bæta við sig í Arion banka og fara nú með samanlagt ríflega 2,6 prósent hlut. Til samanburðar áttu sjóðirnir um 1,2 prósent hlut í kjölfar skráning- ar banksans á hlutabréfamarkaði í júní.

Hlutabréfi Arion banka hafa lækkað um 14 prósent í verði frá því verðið náði toppi í byrjun september. Stendur það nú í 80,8 krónum á hlut. Gengi bréfanna hefur hækkað um tæplega 8 prósent frá útbóði banksans í júní. – kj

BESTU LÚXUSJEPPARNIR ERU FRÁ VOLVO

VOLVO XC60 AWD HEIMSBÍLL ÁRSINS 2018

Volvo XC60 AWD er sannarlega einstakur bill. Hann var valinn heimsbill ársins 2018 af World Car Awards og öruggasti bíllinn hjá EURO NCAP árekstrarprófunarstofnuninni. Hann var einnig valinn jeppi ársins 2018 af Bandalagi Íslenskra bílblaðamanna og hefur hlotið fjölda annarra verðlauna.

Volvo XC60 AWD er skandinavísk nútímahönnun að innan og utan og sænsk gæðaframleiðsla beint frá Gautaborg sem byggð er á náttúrulegum gæðafnum sem gera hverja ókuferð að einstakri upplifun.

XC60 AWD dísil verð frá: 7.290.000 kr.

XC60 AWD T8 tengivinn verð frá: 8.890.000 kr.

VOLVO XC90 AWD MARGVERÐLAUNADUR LÚXUSJEPPI

Volvo XC90 AWD hefur verið hlaðinn lofi frá því hann kom fyrst á markað sem endurspeglast í meira en 65 alþjóðlegum verðlaunum. Hann var kynntur sumarið 2015 á Íslandi og valinn Bill ársins á Íslandi 2016 og skömmu síðar Jeppi ársins í Bandaríkjunum. Honum hefur hlotnast fjöldi annarra verðlauna m.a. öruggasti bíllinn og öruggasti stóri jeppinn af EURO NCAP og hlaut Top Safety Pick af Bandarísku umferðaröryggisstofnuninni (IIHS).

Volvo XC90 AWD er skandinavískur lúxus beint frá Gautaborg hlaðinn búnaði og þægindum.

XC90 AWD dísil verð frá: 8.990.000 kr.

XC90 AWD T8 tengivinn verð frá: 10.190.000 kr.

VOLVO XC40 AWD BÍLL ÁRSINS Í EVRÓPU 2018

Það eru breyttir tímar.

Meira er ekki lengur allt.

Volvo XC40 AWD hefur allt sem þú þarft. Engu er ofaukið. Framúrstefnuleg hönnunin og nýstárleg tæknin gera þennan jeppa alveg einstakan. Svo einstakan að hann var valinn Bill ársins í Evrópu 2018 og að auki fékk hann fimm stjörnur í árekstrarprófunum EURO NCAP.

Skandinavískur lúxus í nýstárlegum búningi.

XC40 AWD dísil verð frá: 6.290.000 kr.

XC40 AWD bensin verð frá: 6.690.000 kr.

MADE BY SWEDEN

Komdu og skoðaðu þessa frábæru verðlaunajepa
í nýjum glæsilegum sýningarsal Volvo að Bildshöfða 6

Öruggur staður til að vera á

Brimborg Reykjavík
Bildshöfða 6
Sími 515 7000

Brimborg Akureyri
Tryggvabraut 5
Sími 515 7050

volvocars.is

Viðskiptajöfnuður líði fyrir launaskrið

Verði laun hækkuð umfram framleiðni og brjótist hækkunin hvorki fram í verðbólgu né atvinnuleysi má búast við miklum áhrifum á viðskiptajöfnuð samkvæmt nýrri skýrslu. Yrtrustu kröfur um launahækkunir leiði til halla sem nemur yfir helmingi af landsframleiðslu.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Hækkun launa umfram framleiðni leiðir til viðskiptahalla ef launahækkunir brjótast ekki fram í verðbólgu eða atvinnuleysi og ef fallist verður á yrtrustu kröfur verkalyðshreyfingarinnar verður niðurstaðan fordæmalaus viðskiptahalli sem nemur meira en helmingi af landsframleiðslu, eða meira en tvöföldum gjaldeyrisforða Seðlabankans. Þetta er á meðal þess sem kemur fram í nýrri skýrslu Viðskiptaráðs Íslands þar sem dregin eru fram tíu atriði til þess að varpa ljósi á stöðu og þróun íslensks atvinnulífs.

„Ef við hækkum laun umfram verðmætin sem atvinnulífið skapar þá erum við að auka tekjur landsmanna svo mikið að þeir fara að flytja inn og kaupa vörur annars staðar frá. Þannig sitjum við fljótlega upp með viðskiptahalla og skuldsetningu við útlönd,“ segir Konráð S. Guðjónsson, hafgræðingur Viðskiptaráðs, í samtali við Markaðinn.

Í skýrslunni er dregin upp grunnsviðsmynd sem gerir ráð fyrir mun kröftugri hagvexti til ársins 2021 en spár gera ráð fyrir, eða 6-7 prósentum, sem byggist á 4,8 prósentu framleiðnivexti eða mesta vexti framleiðni sem hefur mælst yfir þriggja ára tímabil frá 1991. Einnig á útlutningur vaxi um 5,6 prósent. Miðað er við 15 prósentu almennar launahækkunir, ásamt stöðugu gengi og að verðbólga verði við 2,5 prósentu verðbólgu markmið Seðlabanka Íslands. Viðskiptakjör og sparnaðarstig haldist óbreytt þannig að 15 prósentu launahækkun á vinnustund þýði 15 prósentum meiri útgjöld. Því aukist þjóðarútgjöld á mann um 15 prósent á ári.

Konráð segir augljóst að eitthvað þurfi undan að láta þegar þjóðarútgjöld vaxa miklu hraðar en framleiðslan í atvinnulífinu. Eina leiðin sé að innflutningur vaxi gríðarlega og mun hraðar en útlutningur sem þýði að viðskiptahalli myndast hratt og verður um 20 prósent af landsframleiðslu árið 2021. „Lífskjarabattinn er þannig tekinn að láni frá útlöndum,“ segir Konráð. „Það hefur enn fremur í för með sér að gengið þarf að gefa eftir sem leiðir til verðbólgu en ein af forsendum sviðsmyndarinnar var stöðug verðbólga.“

/// Hvað gerir Anna?

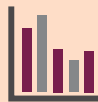
Sýnidæmi um áhrif launahækkana á rekstur

Anna rekur lítið þjónustufyrirtæki.

Fyrirtækið þjónustar 4 þúsund viðskiptavini á ári, meðalverð er 20 þúsund krónur og heildartekjur því 80 milljónir króna.

Kostnaður fyrirtækisins er 77 milljónir en þar af fara 30 milljónir í laun.

Hjá fyrirtækinu starfar Anna auk fjögurra starfsmanna. Meðallaun eru 500 þúsund krónur.

Verkalyðsfélag starfsmanna semur um 25% launahækkunir

Hækka verð

■ Ef hún hækkar verð um 10% kemst reksturinn í fyrra horf.

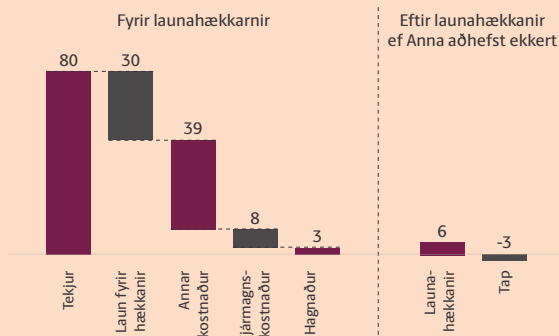
Fækka starfsmönnum

■ Með því að fækka starfsmönnum um einn kemst reksturinn í fyrra horf.

Lántaka

■ Hún getur tekið lán en það er ósjálfbært til lengri tíma lítið.

/// Rekstur fyrirtækisins fyrir og eftir launahækkunir

Þá kemur fram í skýrslunni að ekki megi mikið út af bera. Í sviðsmynd þar sem framleiðni vex á svipuðum hraða til lengri tíma og ætla má, og laun allra hækka í samræmi við yrtrustu kröfur verkalyðshreyfingarinnar sé niðurstaðan „fordæmalaus viðskiptahalli sem nemur meira en helmingi af landsframleiðslu eða um 1.548 milljörðum króna árið 2021 á verðlagi 2017 eða meira en tvöföldum gjaldeyrisforða Seðlabankans.“

Launahlutfallið vel yfir meðaltali
Viðskiptaráð bendir á að verðmætastöðunni í atvinnulífinu, það er

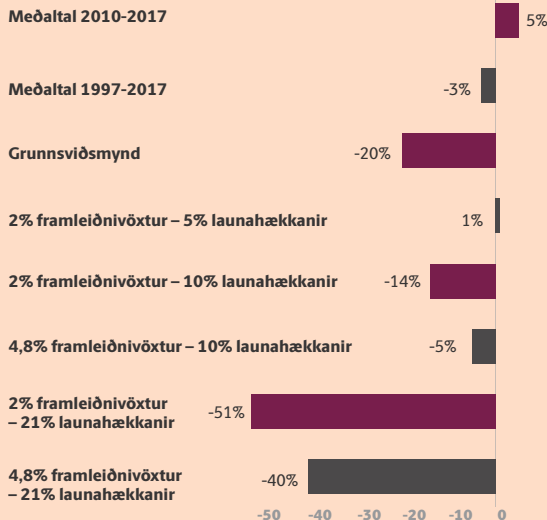
virðisaukinn sem er til skiptanna í launa- og fjármagnskostnað, hafi aukist um 60 prósent frá árinu 2010 til 2017. Aukningin hafi gefið svigrúm til launahækkana og aukins fjármagnskostnaðar umfram það sem gengur og gerist.

„Á sama tíma jókst virðisaukinn í hlutfalli við tekjur, sem þýðir að fyrirtækin hafa nýtt betur hverja krónu sem kemur í kassann. Ekki er ábyrgt að gera ráð fyrir að þessi þróun muni halda áfram með sama hætti næstu árin,“ segir í skýrslunni.

Viðskiptaráð bendir jafnframt á að nauðsynlegt sé að hafa þann fjölbreytileika í afkomu sem íslensk

/// Viðskiptajöfnuður 2021 – mismunandi forsendur

Hlutfall af VLF

fyrirtæki búa við í huga og forðast skuli að líta á einstök jafnarmátt í umræðunni. Sumar atvinnugreinar skili mun meiri hagnaði um þessar mundir en áður á meðan helmingur atvinnugreina skili hagnaði sem er 6 prósentur eða minna af tekjum.

Í skýrslunni er víkið að launahlutfallinu, það er hversu miklu er varið í launakostnað á móti fjármagnskostnaði, leigu, tekjuskatti og hagnaði. Hlutfallið er nú komið um 5 prósentustig yfir langtíma meðaltal sem, að mati Viðskiptaráðs, bendir sterklega til þess að svigrúm til launahækkana umfram það sem nemur verðmætastöðunni í hagkerfinu sé lítið.

Árið 2016 var launahlutfallið á Íslandi það næsthæsta meðal OECD-riktja. OECD hefur ekki enn birt tölur fyrir Ísland árið 2017 en ef miðað er við tölurnar frá Hagstofnunni fyrir sama ár eru „allar líkur á því að það sé orðið það hæsta meðal OECD-riktja.“

„Íslensk fyrirtæki þurfa að greiða hærri vexti en samkeppnisáðilar í helstu samunburðarlöndum sem ætti frekar að þýða að minna er til skiptanna í launagreiðslur og lægra launahlutfall. Því liggur í augum uppi að hækkun launahlutfalls gæti orðið skaðleg samkeppnishæfni íslensks atvinnulífs og þannig lífskjörum á Íslandi,“ segir í skýrslunni.

60%

er sú aukning í verðmætastöðun sem hefur átt sér stað frá árinu 2010 til 2017.

Hærrí arðgreiðslur jákvæð þróun
Dregin er fram sú staðreynd að arðgreiðslur hafi aukist talsvert á síðustu árum, hraðar en launakostnaður, samfara aukinni verðmætastöðun. Arðgreiðslur utan fjármálaágreifans hafi til að mynda verið meiri árið 2017 en 2007. Þó beri að hafa í huga að launakostnaður sé enn sexfalt hærri en arðgreiðslur. Þá séu arðgreiðslur jafn eðlilegar og að greiða vexti af íbúðaláni enda um fjármögnun að ræða í báðum tillutum.

„Aukning arðgreiðslna er að hluta afleiðing af meiri eiginfjárfarmögnun atvinnulífsins. Það er jákvætt því það bendir til þess að íslensk fyrirtæki séu ekki jafnskuldsett og áður og því betur í stakk búin til að takast á við sveiflur í hagkerfinu.“

Hlutféð aukið með sameiningu félaga

Pálmar Harðarson, eigandi Þingvangs ehf., jök nýverið hlutféð verkatakafyrirtækisins með sameiningu við þrjú önnur félög í hans eigu. Félagin sem um ræðir eru Þórsbygg ehf., móðurfélagið Eignasamsteypan ehf. og Marnes ehf. en með sameiningunni var hlutféð Þingvangs aukið úr 500 þúsund krónum í 9 milljónir að nafnvirði.

Í svari Þingvangs við fyrirspurn frá Markaðinum kom ekki fram á hvaða gengi hlutfjárfarukningin fór fram né heldur hvers vegna ákveðið var að ráðast í hlutfjárfarukningu.

Markaðurinn greindi í haust frá helstu atriðum í ársreikningi Þingvangs. Þingvangur átti eignir upp á 17,4 milljarða króna í lok síðasta árs borið saman við 13,4 milljarða eignir í lok árs 2016. Var eigið fé félagsins um 677 milljónir og eiginfjárfarukningin því 3,9 prósent. Þá var handbært fé 61 milljónir í árslok 2017. Félagið

Frá uppbyggingu Þingvangs á Hjómalandarreitnum. FRÉTTABLAÐID/PIETUR

hagnaðist um tæpar 92 milljónir króna í fyrra samanborið við 695 milljóna króna hagnað árið 2016. Þingvangur hefur staðið í mikilli uppbyggingu á hinum svokallaða Hjómalandarreit í miðbæ Reykjavíkur. Þar voru byggðir 10.500 fermetrar, þar af 10 íbúðir við Laugaveg

og 16 við Klapparstig auk skrifstofu- og verslunarhúsnæðis. Verktaka-fyrirtækið byggði einnig 141 íbúð á Grandavegi og lauk þeim framkvæmdum í ár. Þá standa yfir framkvæmdir á Brynjartreitnum sem er sameinuð lóð Hverfisgötu 40-44 og Laugavegs 27a-27b. –tfh

UBIQUITI NETWORKS
Alhliða netdreifibúnaður
Netsvissar
Lagnaskápar
práblaus aðgangspunktur
AIR CUBE
práblaus net aðgangspunktur
Netsnúður
ÖREIND
Aubreyku 3, 200 Kópavogur - www.oreind.is / s. 5641860
yfir 30 ára reynsla

FULLKOMIN JÓLAGJÖF FYRIR HVERN SEM ER

Óskaskrín er gjöfin sem höfðar til allra. Þú getur valið úr fjölmörgum upplifunum handa þeim sem þér þykir vænt um og fært þeim ógleymanlegar minningar um jólin.

Það er auðvelt að gleðja með Óskaskrín.

Eymundsson

HAGKAUP
Gætt, firt, krón, vax

Sími 577 5600 | info@oskaskrin.is | oskaskrin.is

Óskaskrín

Reisir 1,3 milljarða vinnslu í Rússlandi

Valka mun setja upp fullkornustu fiskvinnslu Rússlands. Ríkisstjórn landsins ákvað að taka 20 prósent aflaheimilda af öllum útgerðum og til þess að hvetja þær til tæknivæðingar fá þær útgerðir sem fjárfesta í nýjum skipum eða verksmiðjum að skipta þeim hluta á milli sín.

Helgi Vífill
Júlíusson
helgivifill@frettabladid.is

Tæknifyrirtækið Valka hefur samið við rússnesku útgerðina Murman Seafood um uppsetningu á fullkornustu fiskvinnslu Rússlands, að sögn framkvæmdastjóra íslenska fyrirtækisins. Valka hefur yfirumsjón með heildarhönnun á verksmiðjunni en auk Völkú koma fleiri tækjaframleiðendur að uppsetningu vinnslunnar. Samningurinn hljóðar upp á um 1,3 milljarða króna.

„Um 80 prósent tækjabúnaðarins munu koma frá íslenskum fyrirtækjum,“ segir Helgi Hjálmarsson, framkvæmdastjóri Völkú, í samtali við Markaðinn. „Íslensk fyrirtæki í sjávarútvegi vinna mörg saman og styrkja hvert annað. Það er þessi klasahugsun sem er mjög til bóta,“ segir hann. Um fjórðungur tækjanna, þar á meðal beina- og bitaskurðarvél, munu koma frá Völkú en aðrir íslenskir birgjar eru meðal annars Skaginn3X, Vélvagn, Kapp og Slippurinn Akureyri.

Rússnesk stjórnvöld skerast í leikinn

Að sögn Helga hafa rússnesk sjávarútvegsfyrirtæki verið nokkuð aftarlega í tæknimálum. Ríkisstjórnin brá því á það ráð að taka 20 prósent aflaheimilda af öllum útgerðum en þær sem fjárfesta í nýjum skipum eða verksmiðjum fá að skipta þeim hluta á milli sín. Hugmyndin sé að hvetja til þess að fyrirtækin tæknivæðist og skapi meiri verðmæti úr hráefninu.

Murman Seafood gerir út sex frystitogara og er eitt þeirra fyrirtækja sem fékk úthlutaðan viðbótarkvóta hjá rússneskum yfirvöldum gegn því að fjárfesta í landvinnslu. „Fram að þessu hefur hráefni útgerðarinnar að mestu leyti verið selt heilfryst en með þessari fjárfestingu getur fyrirtækið boðið upp á ferskar og frosnar hágæða vörur sem eru tilbúnað á neytendamarkað,“ segir Helgi.

Meinað að selja matvæli til Rússlands

Vinnsluhúsið, sem á að vinna 50 tonn á hverjum degi, verður byggt frá grunni í borginni Kola í Murmanski. Verkefnið hefur verið í undirbúningi í rúmlega ár og er gangsetning áætluð síðla sumars 2019. Athygli vekur að Rússar hafa lagt viðskiptabann á íslensk matvæli

„Íslensk fyrirtæki í sjávarútvegi vinna mörg saman og styrkja hvert annað,“ segir Helgi Hjálmarsson, framkvæmdastjóri Völkú. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFAN

Veltan tvöfaldast í ár

Í ár stefnir í að velta Völkú nánast tvöfaldist og verði yfir tveir milljarðar króna. Á næsta ári er reiknað með 40 til 50 prósent vexti. „Vöxtinn má að miklu leyti rekja til sölu til Samherja og Murman Seafood. Salan er alla jafna með þeim hætti að um er að ræða færri en stærri verkefni. Það getur verið krefjandi því það getur leitt til meiri sveifla í tekjum,“ segir Helgi. Fjöldi starfsmanna hjá Völkú hefur

tvöfaldast á tveimur árum og eru þeir nú tæplega 80.

„Við höfum haft hluthafa sem hafa búið til að styðja við fyrirtækið. Við höfum því getað fjármagnað reksturinn að mestu með hlutafé. Það hefur létt róðurinn enda eru vextir háir hér á landi,“ segir hann.

Á meðal stærstu hluthafa Völkú eru, auk Helga, Vogabakki, sem er í eigu Árna Haukssonar og Hall-

björns Karlssonar, og Fossar, sem er í eigu Sigurbjörns Þorkelssonar.

„Þetta er sterkur kjarni. Þeir eru félagar mínir úr verkfræðinni. Það skiptir sköpum að hafa þolinmóða hluthafa. Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins og Frumtak hafa einnig fjárfest í fyrirtækinu en þeir seldu hlut sinn við upphaf árs að mestu til núverandi hluthafa. Nýsköpunarsjóðurinn hafði verið hluthafi í tíu ár og Frumtak í sjö ár.“

Við höfum selt til um tíu landa en salan hefur að mestu leyti verið til íslenskra og norskra fyrirtækja.

frá árinu 2015 því að Ísland studdi refsiaðgerðir gagnvart landinu. Það hefur bitnað á íslenskum sjávarútvegsfyrirtækjum. Rússar innlimuðu Krimskaga sem tilheyrði Úkraínu í ríki sitt í umdeildum kosningum. En Rússar eru reibubúnir til að kaupa af Íslendingum tækni til að framleiða mat.

Um er að ræða næststærsta samning Völkú frá stofnun árið 2003. „Stærsti samningur fyrirtækisins var við Samherja í fyrra þegar samið var um stóra nýja fiskvinnslu á

Dalvík auk uppfærslu á vinnslunni hjá Útgerðarfélagi Akureyringa. Munurinn á samningunum er sá að í tilvikum Samherja komu öll tækin frá okkur en í Rússlandi höfum við yfirumsjón með heildarhönnuninni á vinnslunni og þörum líka saman tækni frá öðrum. Við höfum ekki unnið með þeim hætti áður en það gefur okkur tækifæri til að hafa meiri áhrif á heildarmyndina sem okkur þykir spennandi og við stefnum á að gera meira af í framtíðinni.“

Um 80 prósent tækjabúnaðarins munu koma frá íslenskum fyrirtækjum.

Aukin áhersla á Rússland

Þetta er í fyrsta skipti sem Valka selur til Rússlands. „Við höfum selt til um tíu landa en salan hefur að mestu leyti verið til íslenskra og norskra fyrirtækja. Við höfum frá upphafi sótt sjávarútvegssýninguna í Brussel og kynnst þar fyrirtækjum frá öllum heimshlutum. Við komumst hins vegar í kynni við forsvarsmenn Murman Seafood eftir ábendingu frá seljanda fiskafurða og hittum þá svo í markaðsferð til Rússlands á vegum Íslandsstofu. Í kjölfarið munum við leggja aukna áherslu á Rússlandsmarkað. Við höfum átt frábært samstarf við stjórnendur Murman Seafood og eykur það á bjartsýni okkar fyrir þennan markað.“

Capacent metur virði Marels 40 prósentum yfir markaðsgengi

Verðmatsgengi Capacent er 40 prósentum hærra en markaðsgengi, eða 530 krónur á hlut, samkvæmt greiningu sem birtist á mánudag. Verðmatið er nær óbreytt í evrum talið frá síðasta mati en hækkar um nærri ellefu prósent í kjölfar tölfróðna veikingar krónu.

Verðmat Capacent á Marel hækkaði mikili árið 2017 og hefur heldur hækkað á þessu ári. Hækkunina má rekja til stórbættis rekstrar, mikils tekjuvaxtar og kaupa á eigin brefum. Nú, eins og fyrr segir, skýrist hækkunin af gengisfalli krónu. Fyrri hluta árs 2017 fylgdi markaðurinn hækkun verðmats Capacent frekar þétt eftir, segir í greiningunni, en frá miðju ári 2017 hefur munurinn á verðmati og markaðsgengi aukist jafn og þétt. „Þrátt fyrir góðan rekstur og bætta arðsemi í rekstri hefur gengi Marels

á markaði hækkað lítið síðastliðna 18 mánuði,“ segir Capacent.

Marel er orðið of stórt fyrir íslenskan verðbréfamarkað, segir í greiningunni. Gengið hafi verið nær óbreytt frá ársbyrjun þrátt fyrir góðan rekstur og hagstæðar verðkennitölur. „Markaðsvirði félagsins er margföld árleg fjárfestingargeta íslenskra lífeyrissjóða sem eru langstærstu fjárfestarnir á innlendum hlutabréfamarkaði. Það er ljóst að ákvörðun stjórnar félagsins um að skrá félagið í erlenda kauphöll er góð. Það er nauðsynlegt skref fyrir félagið og tímasetningin virðist vera góð,“ segir Capacent.

Marel stefnir á 12 prósentu meðalvöxt árlega yfir tímabilið 2017-2026 með yfirtökum og innri vexti. Reiknað er með að markaðurinn vaxi um fjögur til sex prósent á næstu árum.

Arni Oddur Þórðarson er forstjóri Marels. FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

Greinandi Capacent veltir því fyrir sér hvort stjórnendur Marels ættu að setja í fyrsta sæti markmið um

arðsemi undirliggjandi rekstrar frekar en vöxt. Ljós sé að fyrirtækið þurfi að standa í miklum fyrirtækja-

Markaðsvirði félagsins er margföld árleg fjárfestingargeta íslenskra lífeyrissjóða sem eru langstærstu fjárfestarnir á innlendum hlutabréfamarkaði.

Greining Capacent

kaupum ef þau markmið eigi að nást. „Yfirtökur eru kostnaðarsamar, draga tímabundið úr arðsemi og geta dregið athygli frá daglegum rekstri,“ segir í greiningunni. „Hvert brot úr prósentu í rekstrarhagnaðarhlutfalli eykur verðmæti undirliggjandi rekstrar mikilið en hraður vöxtur getur bitnað á arðsemi sem hefði neikvað áhrif á verðmæti félagsins.“
helgivifill@frettabladid.is

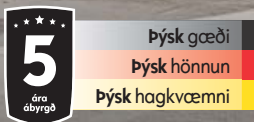

Opel Crossland X
er öruggasti bíllinn árið 2017
í sínum flokki, samkvæmt
EURO NCAP.

OPEL CROSSLAND X

FRAMÚRSKARANDI BÍLL Á FRÁBÆRU TILBOÐSVERÐI

Við eigum ennþá nokkur eintök af beinskiptum Opel Crossland X Enjoy á þessu ótrúlega verði. Opel Crossland X kemur þér hvert á land sem er, allt í senn rúmgóður, sparsamur og þægilegur.

Crossland X Enjoy
Verð: 3.190.000 kr.

Tilboðsverð
2.890.000 kr.

THE FUTURE IS EVERYONE'S

Kynntu þér Opel Crossland X og bókaðu
reynsluakstur á crossland.opel.is

Sýningarsalir
Krókháls 9, Reykjavík, 590 2000
Njarðarbraut 9, Reykjanesbæ, 420 3330

Opnunartímar
Virka daga 9-18
Laugardaga 12-16

Bíllitö
Benna

Primera Air hætti í haust starfsemi eftir fjórtán ár í rekstri og var flugfélagið, ásamt dótturfélögum sínum í Danmörku og Lettlandi, í kjölfarið tekið til gjaldprotaskipta. Stjórnendur flugfélagsins sögðu að horfur á flugmarkaði hefðu farið hratt versnandi, með hækkandi olíuverði og lækkandi flugfargjöldum, og ekki hefði tekist að tryggja félaginu fjármögnun til langs tíma. NORDICPHOTOS/GETTY

Draga í efa ársreikninga Primera Air

Aðaleigandi Primera-samstæðunnar vísar því á bug að ársreikningar félaga innan ferðaþjónustusamstæðunnar hafi farið í bága við lög og reglur. Endurskoðendur telja vafa leika á því hvort Primera Air hafi verið heimilt að innleysa hagnað vegna sölu á Boeing-flugvélum.

Hörður Egiðsson
hordur@frettabladid.is
Kristinn Ingi Jónsson
kristinn@frettabla

Andri Már Ingólfsson, aðaleigandi Primera-samstæðunnar, hafnar því að ranglega hafi verið staðið að gerð ársreikninga félaga innan ferðaþjónustusamstæðunnar. Endurskoðendur félaganna hjá Deloitte segja víkjandi lán frá tengdum aðila sem Primera Air var veitt í fyrra upp á 20,9 milljónir evra, sem breytti neikvæðri eiginfjárstöðu félagsins í jákvæða um 4,6 milljónir evra í árslok 2017, flokkist sem eiginfjárgerningur samkvæmt alþjóðlegum reikningsskilastöðlum. Þá feli innlestur hagnaður á árinu 2017 upp á 13,3 milljónir evra vegna sölu á flugvélum, sem ekki var búið að afhenda, í sér breytingu á gangvirðismati þar sem um sé að ræða afleiðusamninga. Endurskoðendur sem hafa rýnt í ársreikninga félaga innan Primera-samstæðunnar telja verulegan vafa leika á því að ársreikningar tveggja félaga, Primera Air ehf. og Primera Travel Group ehf., fyrir síðasta ár séu í samræmi við lög, reglur og góða endurskoðunarvenju.

Endurskoðendurnir, sem ræddu við Markaðinn í trausti nafnleyndar, telja til að mynda vandséð að áður-nefnt víkjandi lán sem Primera Air var veitt í fyrra geti talist til eigin fjár félagsins en án lánsins hefði eigið fé þess verið neikvætt um 16,3 milljónir evra í lok síðasta árs.

Þá segja þeir vafa leika á því hvort félaginu hafi verið heimilt að innleysa á síðasta ári söluhagnað vegna

endursölu á Boeing-flugvélum sem eru enn í smíðum og verða afhentar í aprilmánuði árið 2019.

Til viðbótar er það mat viðmælenda Markaðarins að sterk rök hafi staðið til þess að færa niður, að hluta eða öllu leyti, milljóna evra kröfur Primera Travel Group á hendur systurfélaginu Primera Air og móðurfélagi þess síðarnefnda, PA Holding, í ljósi bágrar fjárhagsstöðu félaganna.

Rekstur Primera Air og erlendra dótturfélaga þess, Primera Air Nordic í Lettlandi og Primera Air Scandinavia í Danmörku, stöðvaðist sem kunnugt er í byrjun síðasta mánaðar þegar félögin voru tekin til gjaldprotaskipta.

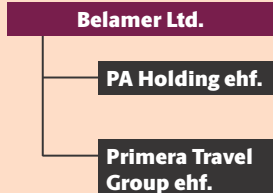
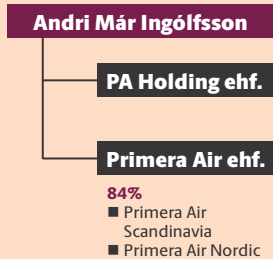
Andri Már segir að þau áföll sem félagið hafi orðið fyrir síðasta sumar hafi verið gríðarleg, eins og fram hafi komið í fréttum. „Og þar sem ekki fékkst langtímafjármögnun fyrir félagið, sem maður sér nú með öðrum hætti eftir frekari fréttir úr flugheiminum, var ákveðið að stöðva rekstur félagsins frekar en að valda mögulega meira tjóni,“ segir hann.

Neikvætt eigið fé árum saman

Eigið fé Primera Air hefur verið neikvætt svo árum skiptir en sem dæmi var það neikvætt um 22,1 milljón evra í lok árs 2015, en það ár tapaði félagið 12,6 milljónum evra, og neikvætt um 17,1 milljón evra í árslok 2016. Athygli vekur að þrátt fyrir langvarandi bágborna eiginfjárstöðu hafa endurskoðendur félagsins frá Deloitte engan fyrirvara gert um rekstrarhæfi þess í ársreikningunum.

Erfið staða flugfélagsins hefur verið mörgum ljós um nokkurt skeið og segja viðmælendur Markaðarins á fjármálamarkaði að gjaldprot félagsins hafi ekki komið eins og þruma úr

Skipurit Primera-samstæðunnar fyrir í haust

Þau áföll sem félagið varð fyrir um sumarið 2018 voru gríðarleg, eins og fram hefur komið í fréttum.

Andri Már Ingólfsson, aðaleigandi Primera-samstæðunnar

heisðskíru lofti. Vitað hafi verið að svona gæti farið. Ahyggjur af stöðu Primera Air mögnuðust á meðal fjárfesta og ekki sist lánardrottinsins, Arion banka, þegar skuldabréfaútböð WOW air stóð sem hæst í september síðastliðnum en óttast var að fall Primera Air gæti torvelað áform WOW air um að sækja sér auknið fjármagn.

Andri Már er sagður hafa leitað fjármagns víða síðustu mánuðina áður en félag hans fór í þrot, án árangurs, og biðlaði hann meðal annars til íslenskra lánastofnana, lífeyrissjóða og annarra fagfjárfesta um að leggja félaginu til fé.

Sjálfur fullyrkti Andri Már í samtali við Markaðinn 12. september síðastliðinn að Primera air væri að ljúka langtímafjármögnun upp á 40 milljónir evra, jafnvirði 5,5 milljarða króna, með skuldabréfaútböð auk fjármögnunar frá viðskiptabanka flugfélagsins. Þau áform gengu ekki eftir.

Primera Air og erlendu dótturfélögin tvö hættu starfsemi 2. október síðastliðinn og voru í kjölfarið tekin til gjaldprotaskipta. Arion banki þurfti að færa niður lán og greiða út ábyrgðir fyrir á bilinu alls

1,3 til 1,8 milljarða króna vegna gjaldprotans en óvist er hve miklar eignir munu finnast í þrotabúum félaganna. Skiptastjórar danska félagsins hafa látið hafa eftir sér að þær séu óverulegar.

Andri Már segir að langstærstu kröfuhafar félagsins séu flugvélaeigendur, sem skili inn kröfum sínum að fullu út leigutímamann, en á móti komi að þeir hafi haft milljarða í tryggingar. „Þannig að það á eftir að koma í ljós hversu mikið tjón þeirra varð. Sumar vélar Primera Air eru nú þegar farnar að fljúga fyrir nýja aðila,“ segir hann og nefnir að það félag sem hafi orðið fyrir mestu tjóni af stöðvun flugfélagsins hafi verið Primera Travel Group.

Óvæntur viðsúningur

Af ársreikningi Primera Air fyrir síðasta ár að dæma batnaði fjárhagsstaðan umtalsvert á árinu, miðað við fyrri ár, en til marks um það fór eiginfjárlutfallið frá því að vera neikvætt um 51 prósent í lok árs 2016 í það að vera jákvætt um 8,8 prósent í lok síðasta árs. Var eigið fé félagsins á sama tíma jákvætt um 4,6 milljónir evra.

Viðsúningurinn kom þeim sem þekjka vel til mála á flugmarkaði nokkuð á óvart enda var árfærð á markaðinum afar erftit á árinu. Hærra olíuverð, legri flugfargjöld og aukinn launakostnaður bitnuðu á rekstri flugfélaga eins og rekstrar-tölur íslensku félaganna Icelandair Group og WOW air báru með sér. Hagnaður fyrrnefnda félagsins dróst saman um tæp 60 prósent á meðan síðarnefnda félagið tapaði um 2,4 milljörðum króna.

Af ársreikningi Primera Air má ráða að einkum tvö atriði, nýtt víkjandi lán og söluhagnaður vegna

Boeing-flugvéla, hafi að stórum hluta skýrt bætt eiginfjárstöðu félagsins. Aðurnefnt vikjandi lán upp á 20,9 milljónir evra, sem systurfélagið Primera Travel Group veitti Primera Air í fyrra, var fært á meðal eigin fjár í síðasta ársreikningi Primera Air og skýrir þannig bætt eiginfjárstöðu félagsins á milli ára. Endurskoðendur sem hafa kynnt sér reikningskilin telja hins vegar að á meðan ekki liggi fyrir frekari upplýsingar sé vandséð að lánid geti talist til eigin fjár.

Þeir benda á að samkvæmt alþjóðlegum stöðlum sé eigið fé eða eiginfjárgæringur eftirstæðir hagsmunir í eignum þegar allar skuldir hafa verið dregnar frá. Þá megi ekki vera neinar skuldbindingar um að láta af hendi handbært fé eða aðrar fjäreignir. Ekki verði séð af ársreikningi Primera Air að félagið hafi litið af hendi hlutfé til greiðslu skuldarinnar.

Í svari Deloitte við fyrirspurn Markaðarins er tekið fram að skilmálar umræddra lánasamninga séu þannig að undir alþjóðlegum reikningsskilastöðlum flokkist þeir sem eiginfjárgæringur en ekki fjárskuld.

„Engin greiðsluskylda er til staðar í þessum samningum heldur eru skilmálarinn þeir að Primera Air getur ákveðið einhliða að greiða niður lánin ef fjárhagsstaða þess félags leyfir. Lánin eru vikjandi gagnvart öllum öðrum kröfum eða skuldum,“ segir í svari Deloitte.

Miðað við skilmálana sé ekki til staðar skylda hjá Primera Air til þess að „láta af hendi til annars aðila handbært fé eða aðra fjäreign þar sem skilmálar lánsins kveða á um að það sé algjörlega ákvörðun Primera Air hvort þeir greiði af láninu og af þeirri ástæðu eru lánin flokkuð sem eiginfjárgæringur,“ segir jafnframt í svarinu.

Er bætt við að til hafi staðið að breyta þessari skuld í eigin fé og Primera Travel Group myndi auka hlut sinn í flugfélaginu á þessu ári.

Rekstur Primera Air í milljónum evra

	2015	2016	2017
Hagnaður/tap	-12,6	5,2	0,9
Eigið fé	-22,1	-17,1	4,6
Eiginfjárhluftall	-50,1%	-51,0%	8,90%

21 milljónar evra vikjandi lán var talið til eigin fjár í bókum Primera Air í fyrra.

13 milljóna evra hagnaður var innleystur af sölu flugvéla í bókum Primera Air í fyrra.

Innleysti hagnað af vélasölu

Primera Air innleysti hagnað upp á 13,3 milljónir evra, jafnvirði ríflega 1,8 milljarða króna, í fyrra vegna sölu á flugvélum til erlenda leigufélagsins AGC PUMA PDP en vélarnar verða afhentar og teknar í notkun í apríl árið 2019. Í skýringum sem fylgja ársreikningi Primera Air er bent á að félagið hafi undirritað á síðasta ári samning við flugvélaframleiðandann Boeing um kaup á átta 737-9 MAX vélum til afhendingar á árunum 2019 til 2020. Í desember í fyrra hafi félagið síðan selt hluta af vélunum til erlends leigufélags og verði þær afhentar í apríl næstkomandi.

Viðmælendur Markaðarins benda á að meginreglan sé sú að ekki skuli tekjufæra hagnað af sölu eigna fyrr en eignirnar hafi verið afhentar. Þó sé ekki útilokað að umrædd tekjufærsla sé heimil, vegna möguleika

Kynntu flugmálastjórnur rekstur flugfélaganna

Andri Már segir að fjármálastjóri og framkvæmdastjóri Primera Air hafi tvisvar til þrisvar á ári kynnt flugmálastjórnur rekstur dótturfélaganna tveggja í Danmörku og Lettlandi, áætlanir fluganna, sjóðsstreymi og framtíðaruppbyggingu.

Félagið hafi verið með flugrekstrarleyfi í Danmörku í tíu ár og haft mjög gott orðspor.

Primera Air er ekki með flugrekstrarleyfi, enda er aðeins um eignarhaldsfélag að ræða, en dótturfélagin í Danmörku og Lettlandi eru hins vegar með slík leyfi í heimarikjum sínum.

Flugmálayfirvöldum í hverju Evrópuríki ber að hafa eftirlit með flugrekendum sem hafa flugrekstrarleyfi í viðkomandi ríki. Er gerð krafa um að flugrekendur uppfylli kröfur um fullnægjandi fjárhagsstöðu en til þess að geta

lagt mat á það ber flugrekendum að afhenda flugmálayfirvöldum ársreikninga og rekstrar- og efnahagsáætlanir á hverju ári. Fá yfirvöld nokkrar vikur til þess að fara yfir gögnin og gera sérstakt fjárhagsmat.

Hér á landi fylgist Samgöngu- stofa gaumgæfilega með fjárhagsstöðu þeirra félaga sem hafa íslenskt flugrekstrarleyfi, þar á meðal eiginfjárstöðu, lausafjárstöðu og aðgangi félagananna að fjármagni. Samkvæmt heimildum Markaðarins hefur endurskoðandi á vegum Samgöngustofu til að mynda fylgst afar vel með stöðu WOW air, nær dag frá degi, síðustu vikur og mánuði, fyrst þegar skuldabréfaútböð félagsins stóð sem hæst í september og aftur í aðdraganda þess að félagið hóf sameiningarviðræður við Icelandair Group fyrir í þessum mánuði.

á að skilgreina gerninga í viðskiptunum sem afleiðusamninga, en ekki sé hægt að skera úr um það af lestri ársreikningsins.

Þeir taka þó fram að ekki sé ólíklegt að afhending flugvélananna sé háð ymsum skilyrðum, þótt ekki sé minnst að það í ársreikningi Primera Air. Að því gefnu að óheimilt sé að innleysa söluhagnaðinn vegna flugvélananna megi ætla að eigið fé félagsins sé ofmetið um 10,6 milljónir evra, að teknu tilliti til tekjuskatts sem reiknaður hefur verið á móti meintum söluhagnaði.

Í svari Deloitte er bent á að þeir samningar sem gerðir voru af hendi Primera Air um kaup og sölu á flugvélum innihaldi ákveðna rétti varandi afhendingu og verð vélanna sem reikningshaldslega sé farið með sem afleiður af þeirri ástæðu að endanlegt verð vélanna sé ekki fast

heldur breytilegt. Afleiðan sé – í samræmi við alþjóðlegan staðal – metin á gangvirði á reikningsskiladegi og gangvirðisbreytingar séu færðar í gegnum rekstur.

Ekki sé um að ræða innleystar tekjur hjá félaginu, heldur „gangvirðisbreytingu afleiðu sem hefði tekið gangvirðisbreytingum fram að innlausnardegi miðað við viðeigandi útreikning á gangvirði hennar og breytingar á undirliggjandi forsendum,“ segir í svarinu.

Telja eignir ofmetnar

Endurskoðendurnir sem Markaðurinn ræddi við vekja einnig athygli á því að systurfélagið Primera Travel Group, sem heldur utan um allan ferðaskrifstofurekstur Primera-samstaðunnar, hafi veitt Primera Air og PA Holding langtímalán að fjárhæð 26,6 milljónir evra.

Krafa ferðaskrifstofufélagsins á hendur PA Holding, móðurfélagi Primera Air, nam 8,5 milljónum evra í lok síðasta árs en eigið fé PA Holding var á sama tíma neikvætt um sömu fjárhæð auk þess sem það virðist hafa verið eignalaust. Að mati viðmælenda Markaðarins standa því rök til þess að krafan sé að fullu færri niður í bókum Primera Travel Group.

Því til viðbótar telja endurskoðendurnir að ástæða hafi verið til þess að færa niður 18,6 milljóna evra kröfu Primera Travel Group á hendur Primera Air, enda hafi legið fyrir um langt skeið hve bágborin eiginfjástaða Primera Air sé.

Því til svara útskýrir Andri Már að í lok síðasta árs hafi það verið mat stjórnmenda Primera Air að rekstur félagsins hafi verið góður og áætlanir hafi gert ráð fyrir aukningu í tekjum og hagnaði. „Ekki voru taldir vera til staðar tapsburðir sem gæfu til kynna að virðisrymnun hefði átt sér stað á þessum kröfum og af þeirri ástæðu voru þær ekki færðar niður í bókum félagsins,“ segir í svari Andra Mús.

Ovarlegt er að fullyrða, að mati endurskoðendanna sem ræddu við Markaðinn, að áritunin á ársreikning Primera Travel Group sé röng. Annaðhvort hafi ábendingarnar átt að vera fleiri eða áritunin átt að vera með fyrirvara vegna þeirra ágalla sem séu á reikningnum. Í því sambandi benda þeir sérstaklega á að eignir séu verulega ofmetnar og langtímakröfur, svo sem á hendur Primera Air og PA Holding, ekki færðar niður.

Þess má geta að í kjölfar gjaldþrots Primera Air stofnaði Andri Már nýtt eignarhaldsfélag, Travelco, með milljarð króna í hlutfé og keypti allar ferðaskrifstofur Primera Travel Group. Voru kaupin sögð eiga að tryggja rekstur ferðaskrifstofanna og styrkja eigið fé félagsins eftir áföll haustsins.

SKILTI FYRIR ÖLL TILEFNI

Fjölprent
Norðlingabraut 14
www.fjolprent.is
Sími: 581 4141

Fjölprent kemur til móts við þá sem vilja einfalda pöntunarferlið og nýta sér Netið. Á vefsíðu Fjölprents geta viðskiptavinir því hannað og pantað vörur sjálfir. Fjölprent er eina fyrirtækið í sínum geira sem býður upp á slíka þjónustu.

Netflix: Baráttan Hollywood við algrím

Tveir heimar takast á innan Netflix. Annars vegar tækniarmur sem treystir á algrím til að taka veigamiklar ákvarðanir. Hins vegar Hollywood-svið sem þarf að mynda góð tengsl við stórstjórnur og framleiðendur.

Stjórnendum Netflix var vandi á höndum. Þeir treystu niðurstöðum algríms. En öttuðust að reita Jane Fonda til reiði.

Það kom í ljós þegar önnur syrpa af gamanþáttunum Grace and Frankie leit dagsins ljós árið 2016 að fleiri horfðu á þá þegar Fonda var ekki með á myndinni sem kynnti þáttinn í sjónvarpsforritinu. Leikkonan Lily Tomlin hafði meira aðráttarafl ein og sér. Þetta kemur fram í frétt The Wall Street Journal.

Deilur innan veggja Netflix

Miklar deilur spruttu innan Netflix. Þeir sem stóðu fyrir framleiðslu þáttanna öttuðust að Fonda myndi bregðast illa við og að þetta gæti verið brot á samningi við hana. Sá vængur sem treysti algríminu sagði að það mætti ekki líta fram hjá gögnum. Að lokum var ákveðið að birta myndir af Fonda í kynningarefniinu ásamt Tomlin. Hollywood-armur Netflix hrósaði sigri í þeirri baráttu.

Greiningarvinna er inngróin í starfshætti Netflix. Fyrirtækið ratar eftir gögnum til að átta sig á smekki áskrifenda og ákveða hvaða þætti eigi að veðja á og hvernig eigi að kynna þá. Eftir því sem fyrirtækið verður stórtækara í framleiðslu á Hollywood-efni þarf það að draga úr notkun á algrími og mæta óskum stórstjarna og annars hæfileikaríks fólks sem er annt um myndir sínar. En það fer ekki alltaf saman, eins og tilviki Jane Fonda sýnir. Netflix mun í ár framleiða 700 nýja þætti og bíómyndir.

Stjórnur fá gálgaferst

Sumir þættir, sem taka átti af dag-skrá vegna lélegs áhorfs, fengu gálgaferst vegna þess að stjórnendur Netflix vildu ekki að skuggi félli á samstarf við þekktar framleiðendur eða leikara. Stórstjórnur hafa samið um að þær þurfi að samþykka allt frá stuttu kynningarefni sem fer af stað þegar mús er rennt yfir mynd

Fleiri horfðu á gamanþáttaröðina Grace and Frankie á Netflix þegar Jane Fonda var ekki með á myndinni sem kynnti þáttina.. NORDICPHOTOS/GETTY

Þættirnir GLOW nutu ekki mikilla vinsælda á Netflix en hlutu lof gagnrýnenda. Tæknisvið Netflix vildi hætta framleiðslunni en starfsmenn í Hollywood sögðu að höfundurinn, Jenji Kohan, væri mikilvæg fyrir Netflix. NORDICPHOTOS/GETTY

í sjónvarpsforritinu í hvernig stiklurnar eru fyrir kvikmyndir og sjónvarpsþætti.

Af þeim sökum hefur myndast spennna á milli þeirra starfsmanna Netflix sem eiga rætur að rekja til Kisildalsins og trúna heils hugar á greiningarvinnuna og kvikmyndafólksins í Los Angeles sem leggur áherslu á samvinnu við aðra. Josh Evans, fyrrverandi stjórnandi á tæknisviði hjá Netflix, segir að fylk-

» Eftir því sem Netflix verður stórtækara í framleiðslu á Hollywood-efni þarf það að draga úr notkun á algrími og mæta óskum stórstjarna og annars hæfileikaríks fólks sem er annt um myndir sínar.

Ólík sjónarmið um framtíð Netflix

Greinendur reikna með að Netflix muni fjárfesta fyrir um 12 milljarða dollara í gerð sjónvarpsþátta og kvikmynda. Fyrirtækið mun framleiða 700 nýja þætti og bíómyndir í ár. Sumir á tæknivæng Netflix spyrja sig hvort þættirnir séu of margir. Þeir óttast að notendum finnist tröllvaxið framboð af efni vera yfirþyrmandi.

Önnur spurning sem vaknar er hvort algrími eigi að hygja eigin efni Netflix eða ekki. Fylkingarnar tveir deildu um hvor leiðin yrði farin. Tæknisviðið talaði fyrir því að það yrði ekki gert á meðan starfsmenn í Hollywood sögðu að framtíð fyrirtækisins ylti á því að eigið efni myndi njóta vinsælda. Að lokum var ákveðið að mæla með sjónvarpsfni eftir áhorfi notenda en að kynna nýtt efni, sem er að mestu eigin efni, á göðum stað á aðalvalmynd sjónvarpsforritsins. Algrímið velur einnig eigið efni Netflix oftar sem hefst þegar þáttaröð er lokið.

ingunum takist að komast að samkomulagi.

Framleiðandinn Tom Nunan segir að það sé uppörvandi að heyrja að skiptar skoðanir séu um málið. „Það róar Hollywood að vita til þess að hjartað slái í þessu mikla veldi. Það eru takmörk fyrir því hvað algrím getur gert til þess að spá fyrir um framtíðina.“

Ólík sjónarmið með GLOW

Annað dæmi um átök á milli fylkinganna tveggja er þegar kom að því að ákveða hvort ráðast ætti í gerð fleiri þáttaröða af GLOW, sem fjallaði um konur sem voru atvinnumenn í glímu á níunda áratugnum. Sá sem stóð að baki gerð þáttanna var Jenji Kohan, höfundur Orange Is the New Black, þátta sem njóta vinsælda og eru lyftistöng fyrir Netflix. Tæknigengið lagði til að þættirnir yrðu ekki fleiri vegna litils áhorfs. Hollywood-armurinn vildi halda þáttagerðinni áfram vegna þess hve mikilvæg Kohan væri fyrir Netflix og að GLOW hefði fengið góða dóma. Kohan er sögð óánægð með að markaðssetning þáttanna hafi höfðað fremur til karlanna á meðan þeir nái betur til kvenna.

helgivilif@frettabladid.is

EPSON® Teikningaprentarar

EXCEED YOUR VISION

Fyrir arkitekta og verkfræðinga

Ný kynslóð SureColor T

Hagstætt verð - frá kr. 189.000,-

Lægri rekstarkostnaður

Hagkvæm og umhverfisvæn prentun

Hraðvirkir - A1 allt að 22 sek.

Stór snertiskjár

Prenta á rullur og arkir

Þráðlaus prentun - margir tengimöguleikar

Með eða án stands - fyrir borð eða á gólf

Vatnsþolið pigment-blek - meiri ljósfesta

H. PÁLSSON

Söluaðili EPSON stórformatsprentara

H. Pálsson - Gylfaflöt 24 - 112 Reykjavík - www.hpalsson.is Sími: 577 7777

Teikningaprentarar - Ljósmyndaprentarar - Skiltaprentarar - Limmiðaprentarar - Skrifstofuprentarar

Elliott segir að Hyundai sitji á of miklu fé sem skila eigi til hluthafa.

Elliott kallar eftir breytingum hjá Hyundai

Vogunarsjóðurinn Elliott Management krefst þess að Hyundai Motors greiði fjárfestum átta milljarða punda og endurskoði allir einingar sem ekki heyrir undir kjarnastarfsemi. Á meðal tengdra fyrirtækja er bílaframleiðandinn Kia og varahlutasamstæðan Mobis.

Í bréfi til stjórnenda Hyundai, sem er næststærsta fyrirtæki Suður Kóreu, segir að fyrirtæki samstæðunnar séu alltof vel fjármögnuð og að arðsemi þessara þriggja fyrirtækja standist ekki samanburð við keppinautana. Bandaríski vogunarsjóðurinn, sem

upplýsti um eins milljarðs dollara stöðu í þessum tengdu fyrirtækjum, sagði að Hyundai Motors yrði að ráðast á yfirgrípsmikla endurskipulagningu til að takast á við vanda félagsins sem sýnr á fjármögnun og stjórnarháttum sem leitt hafa til þess að hluthafar hafi ekki uppskorið jafn ríkleiga og hluthafar í öðrum bílaframleiðendum.

Varahlutasamstæðan Hyundai Mobis á 21 prósent í bílaframleiðandann Hyundai Motors, sem á 34 prósent í Kia. Kia á 17 prósent í Hyundai Mobis. - hvj

GRAL KYNNIR

SVARTLYNG

ÞT. Mbl.

SJ. Frbl.

SÓTSVARTUR GAMANLEIKUR
eftir Guðmund Brynjólfsson

„Svartlyng er ein af þessum sýningum
sem okkur bráðvantar“

HA. RÚV Menning

„Rammpólítískt ádeiliverk sem virkar“

ÞT. Mbl.

„Óborganlega myndið og súrrealískt.“

HA. RÚV Menning

TAKMARKAÐUR SÝNINGAFJÖLDI

18. nóvember kl. 20:00

23. nóvember kl. 20:00

1. desember kl. 20:00

TJARNARBÍÓ

Miðasala á tix.is

Mikilvægt að fyrirtækið sé rétt stillt af

Svipmynd

Hjalti Jónsson

Hjalti Jónsson hefur verið framkvæmdastjóri Íslensku auglýsingastofunnar í níu ár en þar áður var hann markaðsstjóri stofunnar í sex ár. Hjalti segir að það sé sífelld áskorun að skapa og viðhalda umgjörð og fyrirtækjamenningu sem laðar að hæfileikaríkt fólk.

Hver eru þín helstu áhugamál?
Ég hef mikla ánægju af útivist og göngum um fjöll og firnindi. Þá hef ég stundað skíði frá barnsaldr. Sæki í laxveiði á sumrin og myndi sjálf-sagt teljast fristundagutlari í golfi þótt árangurinn láti eitthvað á sér standa. Ferðalög með fjölskyldunni skipa sinn sess, stundum á framanndi slóðir. Ég hef einnig mjög gaman af matargerð og eyði talsverðum tíma í eldhúsinu, sérstaklega um helgar.

Hvernig er morgunrúttin?

Ég vakna alla jafna rétt fyrir klukkan sjö á morgnana. Fyrsta stopp er kaffivélin. Drekk svona tvo til þrjú espresso-bolla til að koma mér í gang, fæ mér léttan morgunverð og fletti blóðunum. Tvo morgna í viku á ég svo stefnumót við einkaþjálfarann sem gerir sitt besta til að halda mér í þokkalegu standi. Þá hef ég verið svo heppinn að hafa félagsskap af krökkunum okkar í morgunumferðinni þar sem ég hef skuldað þeim í skólann á leið til vinnu í gegnum árin.

Hvaða ráðstefnu eða fyrirlestur sýttir þú síðast?

Gallup stóð fyrir ráðstefnu í Hörpu nú í haust undir yfirskrifinni „Innsýn í framtíðina“. Þar var meðal annars áhugaverður fyrirlestari frá „Trend Watching“ sem veitti innsýn í lykil-trend komandi árs. Þá var einnig rýnt í breytingar á viðhorfum, neyslu og hegðun

Hjalti segir umhverfið á auglýsingastofu fjölbreytt og krefjandi. Engir tveir dagar séu eins. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

Við höfum á undanförnum árum fundið mikið fyrir kostnaðarhækkunum vegna launaþróunar.

Íslendinga sem er auðvitað mikilvægt fyrir okkur að fylgjast með.

Hver er bókin sem þú ert að lesa eða last síðast?

Oftar en ekki er ég með fleiri en eina bók í gangi. Núna er ég að lesa

bókina Factfulness: Ten Reasons We're Wrong About the World eftir Hans Rosling. Ekki laust við að hún fylli mann örhlitilli bjartsýni og trú á mannkynið og framtíðina. Þá er ég líka að glugga í bókina The Churchill Factor sem er listavel skrifuð af Boris Johnson.

Hvað er það skemmtilegasta starfið?

Umhverfið á auglýsingastofu er hratt, fjölbreytt og krefjandi og segja má að engir tveir dagar séu eins. Það eru forréttindi að fá að vinna með kláru og skemmtilegu fólki í skapandi umhverfi. Starfinu fylgja mikil persónuleg samskipti og það er gaman að takast á við að leysa úr

ólikum viðfangsefnum og vanda-málum með okkar viðskiptavinum.

Hverjar eru helstu áskoranirnar í starfinu?

Að skapa og viðhalda umgjörð og fyrirtækjamenningu sem laðar að hæfileikaríkt fólk og nær þetta skapandi umhverfi er sífelld áskorun. Þetta snýst allt um fólk. Þá er mikilvægt að fylgjast vel með þróun og breytingum í ytra umhverfinu.

Hverjar eru helstu áskoranirnar í rekstrarumhverfinu í dag?

Við höfum á undanförnum árum fundið mikið fyrir kostnaðarhækkunum vegna launaþróunar. Þetta er sá kostnaðarliður sem vegur langþýngst í rekstrinum. Það er því

Helstu drættir

Nám:

- MBA frá Northwestern University, Kellogg School of Management, með áherslu á stjórnun og stefnumótun, markaðsmál og fjármál.
- B.Sc. frá Florida International University með áherslu á markaðsmál og alþjóðaviðskipti.

Störf:

- Framkvæmdastjóri Íslensku auglýsingastofunnar frá 2009.
- Markaðsstjóri Íslensku auglýsingastofunnar 2003-2009.
- Framkvæmdastjóri Útgáfufélags DV 2001-2003.
- Markaðsstjóri Nóa Sírius 1996-2001.

Fjölskylduhagir:

Er giftur Jóhönnu Andreu Guðmundsdóttur lífeindafræðingi. Eignum þrjú börn á aldrinum 17-29 ára, þau Jón Andra, Svölu Rakel og Hjalta Dag. Fyrsta barnabarnið, Tómas Ingi, fæddist svo í vor.

mikilvægt að vera með fyrirtækið rétt stillt af til að mæta þörfum okkar viðskiptavina en á sama tíma að vera ekki með mikla umframgetu í húsinu. Þetta getur reynst snúid.

Hvaða breytingar séru fyrir þér í rekstrarumhverfinu á komandi árum?

Ör og miklar tæknibreytingar hafa á stuttum tíma haft í för með sér umtalsverðar breytingar á lífsstíl og neysluháttum fólks. Nýir keppinautar eru að koma inn á markaðinn og samkeppnin mun harðna. Þeim sem ná að vinna vel með tækni, úrvinnslu gagna og greiningu og samþætta við skapandi markaðssetningu mun farnast vel.

Matarhegðun Íslendinga – hvað hefur breyst?

Friðrik Björnsson
viðskiptastjóri
Gallup

Kolbrún Sveinsdóttir
sérfræðingur
hjá Matis

Miklar breytingar hafa orðið á íslenskum matvæla-markaði undanfarinn áratug. Fyrirtæki hafa komið og farið og má þar nefna fjölda kleinuhringjastaða sem hafa skotið upp kollinum, aukna flóru framandi veitingastaða í Reykjavík og brott-hvarf McDonald's. Mikil söluaukning hefur verið á orkudrykkjum, próteinsöngum og fleiri vörum með beina eða óbeina tengingu við íþróttir og þá hefur sala á vörum í umhverfisvænni eða þægilegru umbúðum aukist og þar eru barna-matur í skivum og fjölnota burðar-pokar augljós dæmi.

Enginn tími til að elda?

Neyslu- og lífsstílskönnun Gallup gefur mikla innsýn í viðhorf og kauphegðun Íslendinga, meðal annars þegar kemur að mat. Þar má

meðal annars sjá að hlutfall þeirra sem segjast yfirleitt ekki hafa tíma til að elda hefur minnkað úr 28% árið 2008 í 21% árið 2018, sem kann að vera á skjón við umræðu um sífelldra hraðaukningu í íslensku þjóðfélagi. Niðurstöður kannana ber þó ávallt að túlka í samhengi við umhverfið á þeim tíma sem könnunin er gerð. Hraði í íslensku þjóðfélagi er vitaskuld ekki að minnka, en framboð lausna sem auðvelda matseld fyrir fólk hefur aukist. Til að mynda hefur sala tilbúinna rétta í matvöruverslunum margfaldast á undanförnum árum, matvöruverslanir raða saman stöðvörum til að hjálpa viðskiptavinum að fá hugmyndir að máltíðum sem auðvelt er að elda og segja má að nýjasta nýtt séu svokallaðir matarpakkar, þar sem hraefni í ákveðna uppskrift hefur verið forunnid til að auðvelda neytendum matseldina. Til viðbótar hefur aðgengi að upplýsingum tekið miklum framförum með snjallsímum sem gefa fólki kost á að sækja nær hvaða upplýsingar sem er, hvenær sem er og því er til að mynda auðvelt að finna uppskriftir og upplýsingar um næringargildi og hollustu.

Áhugi á hollustu?

Áhugavert er að sjá að hlutfall Íslendinga sem hafa áhuga á næringarmálum og hollustu er engu hærra en það var fyrir tíu árum. Nú árið 2018 segjast 33% Íslendinga hafa mikinn áhuga á næringarmálum og hollustu, sem er sama hlutfall og árið 2008. Því er ekki að sjá að áhugi á næringarmálum og hollustu hafi

Áhugavert er að sjá að hlutfall Íslendinga sem hafa áhuga á næringarmálum og hollustu er engu hærra en það var fyrir tíu árum.

aukist með snjallsímavæðingunni og meðfylgjandi vexti í upplýsinga-framboði. Meðfram snjallsímavæðingunni má þó segja að Íslendingar hafi orðið samfélagsmiðlaávarð. Í ár nota 94% Íslendinga Facebook er fyrir áratug samanstóð notendahópurinn einungis af litlum hópi nýjungagagnra Íslendinga. Því hafa samfélagsmiðlar veitt færi á nýjum leiðum til að koma skilaboðum á framfæri við mjög marga með litlum tilkostnaði, sem er á flestan hátt jákvætt fyrir neytendur. Þó er á sama tíma auðveldara að koma á framfæri röngum upplýsingum, enda hafa villandi upplýsingar um næringarmál og hollustu dunið á neytendum á undanföllum árum.

Í þessu samhengi má t.d. benda á stimpuln kokosolíu sem hollustu-vör, með staðhæfingum um ýmsa jákvæða virkni. Hins vegar herma nýjstu rannsóknir að kokosolíu sé ekki sú ofurfæða sem mörgum neytendum var talin trú um. Kokosolíu, eða réttara sagt kokosfeiti (þar sem varan er á föstu formi við herbergishita), ætti þvert á móti að nota hóflega þar sem hún inniheldur mjög

hátt hlutfall mettaðrar fitu, en of hátt hlutfall mettaðrar fitu í fæðu getur auknið hætta á hjarta- og æðasjúkdómum. Því er almennt ráðlagt að skipta úr hluta af mettaðri fitu fyrir hollari fitu, sér í lagi fjölmættaða fitu sem meðal annars má fá úr feittum fiski, lárperum og hnetum, til að minnka líkur á hjarta- og æðasjúkdómum.

Þrátt fyrir að áhugi á næringarmálum og hollustu sé ekki meiri nú en árið 2008 eru vísibendingar um að neytendur í hollustuhugleiðingum séu að færast frá því að telja kalórior og kjósi heldur að forðast ákveðnar fæðutegundir. Til að mynda lækkaði hlutfall þeirra sem sögðust alltaf hugsa um kalóriu-fjöldann í matnum sem þeir borða úr 33% árið 2008 í 20% árið 2018. Á sama tíma hefur ýmiss konar mataræði sem felst í því að útiloka fæðutegundir náð föfustu og má sem dæmi nefna paleó, vegan, lág-kolvetnamataræði og keto. Í sumum tilvikum liggja þægindasjónarmið að baki þar sem erfiðara og tímafrekara getur verið að telja kalórior heldur en einfaldlega að sleppa því að borða ákveðnar fæðutegundir. Í öðrum tilfellum eru það umhverfis- og/eða dýravelferðasjónarmið sem stýra vali fólks, eins og oft er í mataræði grænmetisæta og þeirra sem aðhyllast vegan lífstíl.

Meðfram þessum breytingum hefur fjöldi þeirra sem lesa innihaldslýsingar á matvöru til að sjá hvaða aukefni er í henni aukist úr 48% árið 2008 í 65% árið 2018, en rannsóknir hafa sýnt að algengt er að neytendur forðist matvörur

þar sem aukefni, öðru nafni E-efni, koma fram í innihaldslýsingunni, með það fyrir augum að þau séu öll óholl. Sannleikurinn er þó sá að E-efni eru sett í matvörur til að bæta t.d. gæði og öryggi þeirra. Þau efni sem flokkast til E-efna hafa verið mikið rannsökuð með tilliti til áhrifa á heilsu og notkun þeirra ekki leyfð nema sannarlega hafi verið sýnt fram á skaðleysi þeirra. Strangar reglur gilda um í hvaða matvælu þau eru leyfð og í hvaða magni. E-efni hafa ólíka virkni og eru til dæmis stundum notuð sem bragðefni og þrávarnarefni. Dæmi um þrávarnarefni eru C-vítamín (askorbínsýra, E 300) og E-vítamín (tókóferól, E 306), sem bæði eru líkamanum nauðsynleg.

Timar breytinga

Breytingar á viðhorfum og matarhegðun neytenda leiða af sér fjölbreyttar áskoranir og tækifæri fyrir fyrirtæki í sölu og framleiðslu matvæla og þurfa jafnvel ekki alltaf að snerta matvöruna sjálfa, heldur hafa breytingar á áhuga neytenda á ýms konar upplýsingum um neysluvörur mikil áhrif á matvæla-markað. Til dæmis hefur hlutfall þeirra sem hafa mikinn áhuga á umhverfismálum aukist úr 25% árið 2008 í 36% árið 2018, sem hefur auknið eftirspurn eftir lífrænum matvælu, vörum með lægra kolefnisfótspor og matvörum í umhverfisvænni umbúðum. Til viðbótar kemur sú áskorun að útskýra ágæti vörunnar fyrir neytendum, sem getur verið hægara sagt en gert í upplýsingaflóði nútímans.

% 8.535

% 1.3323

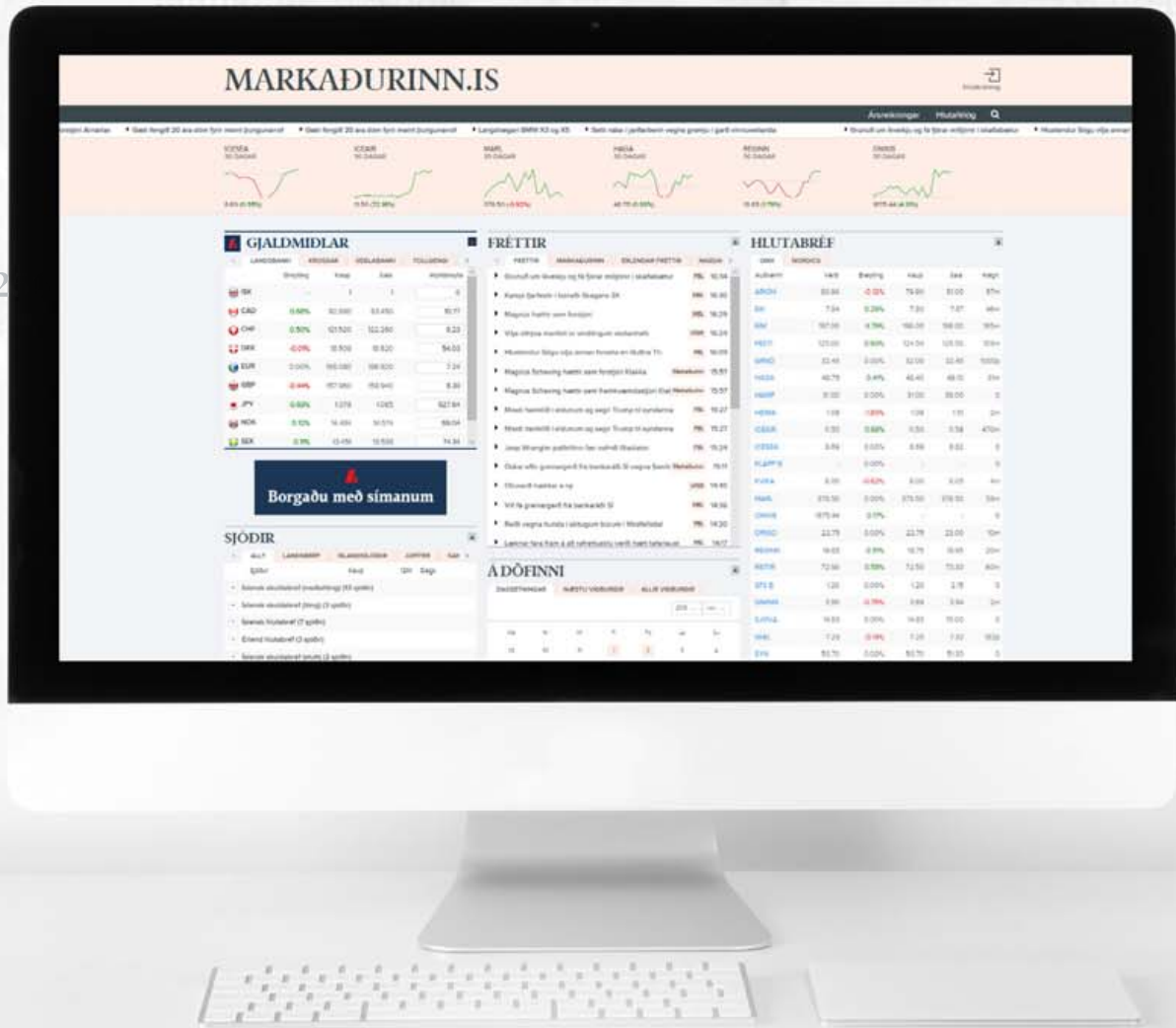
% 8.535

MARKADURINN.IS

NÝR VEFUR FYRIR VIÐSKIPTALÍFIÐ

% 1.3323

% 8.535

% 9.42

% 8.535

535

- INNLENDAR OG ERLENDAR VIPSKIPTAFRÉTTIR
 - GENGI HLUTABRÉFA OG GJALDMIÐLA
 - ÁVÖXTUN SJÓÐA OG SKULDABRÉFA
 - HVAÐ ER Á DÖFINNI Í VIÐSKIPTALÍFINU
- KAUP Á ÁRSSKÝRSLUM OG UPPLÝSINGUM ÚR HLUTHAFASKRÁ

5

Fimm ára ábyrgð

SsangYong eigendur eru ánægðastir!*

Þitt með því er að um verð- og myndbreytingu, Samkvæmt neytendakönnun „Honest John“ í Englandi, Samkvæmt „Kiki“ í Belgíu, Samkvæmt „Kiki“ í Englandi, Samkvæmt „Caravan and Motorhome Club“ í Englandi.

Rexton 4x4

4x4 jeppi ársins í Englandi*

Aðeins
6.990.000 kr.

**Tökum niður
forpantanir
Fyrstu bílarnir
koma í janúar**

Korando 4x4

Dráttarbíll ársins í Englandi*

Aðeins
4.290.000 kr.

**Óbreytt
gengi**

Tivoli 4x4

Ævintýri í akstri

Aðeins
3.490.000 kr.

**Óbreytt
gengi**

Vetrardekk frá Toyo fylgja

Vetrardekk frá Toyo fylgja

Tryggðu þér SsangYong ánægju á lægra gengi

Neytendamiðillinn Honest John vinnur að hagsmunamálum neytenda á Bretlandi. Árlega stendur Honest John fyrir ánægjukönnun á breska bílamerkaðnum; „The Honest John Satisfaction Index“. Úrslit hennar ráðast af dómi eigendanna sjálfra. Einkunnargjöf þeirra tekur mið af aksturs-eiginleikum, hagkvæmni í rekstri og áreiðanleika. Í ár komu 10.000 bíleigendur að valinu. Hún leiddi m.a. í ljós að langflestir SsangYong eigendur gáfu bílunum sínum hæstu einkunn.

SsangYong toppaði því á bresku ánægjuvuginni – það getur ekki verið tilviljun.

SsangYong toppar breska ánægjuvog

Neytendamiðillinn Honest John sérhæfir sig í mállefnum neytenda á Bretlandi. Árlega stendur Honest John fyrir ánægjukönnun á breska bílamerkaðnum; „The Honest John Satisfaction Index“.

Credit: ríkisskattgjafi þess sem upplýsingar gefur frá fyrstu hendi.
Bílláttur í þessum er sambærilegur SsangYong í Íslandi og er
meira þar á borð við vinnu þess sem er á milli þess og
meira þar á borð við vinnu þess sem er á milli þess og
meira þar á borð við vinnu þess sem er á milli þess og

Verið velkomin í reynsluakstur á SsangYong

benni.is.

Reykjavík
Krókháls 9
Sími: 590 2020

Reykjanesbær
Njarðarbraut 9
Sími: 420 3330

Bílaríki, Akureyri
Glerárgötu 36
Sími: 461 3636

Opíð:
Virka daga frá 9:00 til 18:00
Laugardaga frá 12:00 til 16:00

Stjórnar- maðurinn

Stjórnlaust stjórnkerfi

Fyrir liggur að ákvarðanir kjararáðs um launahækkningar til æstu embættismanna ríkisins sendu afar óheppileg skilaboð þegar fyrir-sjáamlegt var að mikil spenna var að myndast á vinnumarkaði. Líklegt er að þær ákvarðanir komi til með að reynast samningamönnunum á almennum vinnumarkaði fjötur um fót í viðræðum vetrarins. Þó það nú væri, enda varla hægt að ætlast til að venjulegt launafólk taki því þegjandi og hljóðalaust þegar hið opinbera hefur tekið sér það hlutverk að leiða launabróun í landinu. Slikt er auðvitað ekki bara óheppilegt, heldur beinlínis óæskilegt. Eitt hvað er ófugsnúð þegar opinberir starfsmenn búa ekki bara við aukin réttindi og starfsöryggi, heldur njóta líka bestu kjaranna. Hvers vegna að taka slaginn í einkageiranum, þegar auðveldast og arðbærest væri að falla einfaldlega í mjúkan ríkisfaðm-inn? Gæti ungt fólk sem tekur sín fyrstu skref á vinnumarkaði spurt sig.

Þetta á hins vegar ekki bara við um launakjör, heldur sömuleiðis umsvif og starfsaðstæður. Nýlega bárust fregnir af því að Seðlabankinn hefði fjárfest í heyrnartólum af dýrustu gerð til að starfsmenn fengu vinnu-fríð í opnum vinnurýmum. Sams konar vinnuáðstæður virðast hins vegar henta flestum einkafyrirtækjum ágætlega án þess að til milljóna fjárfestinga þurfi að koma. Fyrir liggja sömuleiðis áætlanir Alþingis um gríðarlega uppbyggingu skrifstofuhúsnæðis, en mörgum þykir nóg um það sem nú er. Aætlað er að framkvæmdir vegna nýbyggingar andspenis Ráðhúsins muni kosta þrjú milljarða króna, en líklega má bæta að minnsta kosti öðru eins við sé miðað við reynslu af opinberum framkvæmdum.

Nýjasta útspilið er svo að fjölda á aðstoðarmönnum þingflokka um sautján auk þess sem ráða á ritara fyrir hvern þingflokk. Þetta kemur í kjölfar þess að aðstoðarmönnum ráðherra var fjölgað í 22, en kostnaður við það er metinn vel á fimmta hundrað milljóna í ár. Er nema von að spurt sé hvað þingmennirnir 63 og allir embættismennirnir eigi svo að taka sér fyrir hendur.

Fram undan er erfiður vetur þar sem kjaraviðræður verða í brennidepli. Kröfur verkalyðsforystunnar eru vissulega óraunhæfar. Staðreyndin er hins vegar sú að fjárhaldsmenn hins opinbera hafa gengið fram með hræðilegu fordæmi. Laun þingmanna og æstu embættismanna hafa hækkað upp úr öllu valdi. Vöxtur kerfisins virðist stjórnlaus, hvort sem lítið er til mannahalds eða aðstöðu. Ef hið opinbera vill njóta trúverðugleika í viðræðum vetrarins þarf að senda skýr skilaboð um að bundinn verði endi á þessa vitleysu.

Citi ráðgjafi við sölu á Valitor

Bandariski fjárfestingarbankinn Citi verður ráðgjafi Arion banka við sölu á Valitor, dótturfélagi bankans, en áformað er að selja félagið, að hluta eða í heild, í opnu söluférlí á næsta ári. Gert er ráð fyrir því að gengið verði formlega frá ráðningu á Citi á næstu dögum, samkvæmt heimildum Markaðarins. Citi var einnig ráðgjafi Arion banka í hlutfjárútbóði bankans fyrr á árinu.

Höskuldur H. Ólafsson.

Arion banki hefur um nokkurt skeið horft til þess að selja stóran meirihluta í Valitor til erlendra fjárfesta sem myndu leiða alþjóðlegan

vöxt og viðgang félagsins. Höskuldur Ólafsson, bankastjóri Arion banka, hefur sagt að bankinn kunni að hafa áhuga á að halda eftir um 20 til 25 prósent hlut í Valitor og þannig geta fengið hlutdeild í mögulegri virðisaukningu félagsins í framtíðinni. Umsvif Valitor hafa aukist gríðarlega síðustu ár – nærri 400 manns starfa hjá samstæðunni – en yfir 70 prósent tekna félagsins koma til vegna erlendra starfsemi, einkum í Bretlandi. Heildartekjur Valitor í fyrra námu 20 milljörðum og eigið fé félagsins er um 16 milljarðar. – hae

09.11.2018

Auðvitað á Már

Guðmundsson

að fara úr bankanum.

Mér fyndist það ótrúlegt

ef fólk ætli að sitja uppi

með mann til að stjórna

Seðlabanka Íslands sem er

á leið í fangelsi.

Þorsteinn Már Bald-

vinsson, forstjóri

Samherja

Verðmæti

Hámarkaðu árangurinn þinn og verðmæti með því að nýta þér fjölbreytta þekkingu og víðtæka reynslu PwC á öllum sviðum rekstrar

Hafðu samband því þinn árangur er mikils virði.

pwc

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðisþjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðisráðgjafar, endurskoðunar og reikningskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvalsóvöllur